

Metodološki pravilnik SZSO

Načela

1. Metoda

Temelje skavtske pedagogike je razvil Baden Powell. Ta metodološki pravilnik zvesto prireja B.P.-jeve vzgojne smernice potrebam našega časa in naše mladine.

Vzgojna metoda SZSO temelji na štirih Baden Powellovih točkah, ki so osnova pri uresničevanju vzgojnega posega. Ta se znotraj vseh treh starostnih vej izvaja s pomočjo sredstev in starosti primernih oblik delovanja. 4 B.P.-jeve točke so:

- Vzgoja značaja
- Telesna moč
- Ročne spretnosti
- Duhovnost in pomoč bližnjemu

Vzgoja značaja pomeni vzgojo posameznika do pozitivnega in neproblematičnega odnosa do samega sebe, drugih, Boga, narave in naroda. Skavt zna samostojno odločati, odkriva svoje življenjsko poslanstvo, ki mu bo ostajal zvest, si jemlje lastne odgovornosti in načrtuje svoje življenje. Skavtski značaj karakterizirajo vrline, ki jih naštevajo skavtski zakoni.

Telesna moč in nega zdravja odražata pozitivni odnos skavta do lastnega telesa. Telo je namreč božji dar in sredstvo, preko katerega človek izraža samega sebe. Skavt skrbi, razvija, neguje svoje telo in zavrača sedentarno pasivno življenje.

Ročne spretnosti odražajo ustvarjalni odnos s stvarstvom. Skavt se s pridobivanjem ročnih spretnosti usposablja za praktično delo, obenem pa se uči prenašati trud in neuspehe. Ročne spretnosti predstavljajo pomemben element za gojenje potrpežljivosti, konkretnosti, dobrega okusa in preprostosti.

Duhovnost in pomoč bližnjemu odražata vzgojo k ljubezni do drugih, solidarnosti in odkrivanja različnosti.

2. Izkušnja

Skavtska pedagoška metoda sloni na pridobivanju izkušenj in refleksij. Aktivnosti, ki jih voditelji pripravljajo, spodbujajo posameznika, da se uči iz izkušenj.

3. Veje in enotnost skavtskega predloga

Skavtska metoda se prilagaja starostni razvojni stopnji posameznika. Metodo izvajamo v treh vejah in sicer volčiči in volkuljice (VV), izvidniki in vodnice (IV) in roverji in popotnice (RP).

Za **volčiče in volkuljice** je značilno življenje v pravljicnem okolju džungle. Metoda sloni predvsem na igri. Napredovanje se uresničuje z lovi na plene.

Za **izvidnike in vodnice** je značilno doživljanje pustolovščine, kjer je podvig glavni metodološki oprijem. Napredovanje se uresničuje v dosežku etap.

Za **roverje in popotnice** so značilni izkušnja poti, življenje v skupnosti in služenje. Načrt osebnega napredovanja, ki si ga član oblikuje, uresničuje in preverja v neposrednem stiku z voditelji, spremlja člana na njegovi poti do odhoda.

Vsebinska jedra skavtskega vzgojnega predloga

1. Samovzgoja

Kdor vstopi v SZSO, sprejme njena temeljna načela in začne pot osebne rasti, ki ga bo spodbujala, da se bo sam in neprisiljen učil tega, kar potrebuje, da se razvije v zrelo samostojno krščansko osebnost.

Pot, ki jo bo član prehodil, je primerna njegovi starostni stopnji. Omogočala mu bo, da bo zavestno rasel na osnovi izkušenj in samokritičnih refleksij.

2. Vzgoja za služenje

Skavtski predlog in skavtska obljuba vzgajata k služenju, zavedajoč se, da v pomoči bližnjemu dosežemo osebno srečo, kot nam je to pokazal Jezus Kristus.

Skavtska vzgoja spodbuja svoje člane, da posredujejo tudi drugim pridobljene spretnosti in znanja. Prav zaradi tega spodbuja znotraj vsake starostne stopnje vzgojo k služenju, od dobrih del VV, do vsakdanjega dobrega dela pri IV, do služenja v veji RP po enotah in po možnosti tudi izven organizacije. RP naj pristopi k služenju konstruktivno in skupaj z voditelji aktivno ter kreativno sodeluje v enoti. Služenje bosta rover in popotnica izbrala ob odhodu, kot eno izmed temeljnih življenjskih izbir. Skavtski predlog vzgaja torej dobrega državljana in spodbuja aktivno držo.

(konkretni primeri služenja - glej prilogo, pod točko 1)

3. Življenje v skupnosti in sozvožja (spolnost)

Skavtski predlog se uresničuje od vstopa v skavtsko organizacijo dalje predvsem s pomočjo življenja v skupnosti. Skupnost sprejme posameznika in pripomore k temu, da spozna in ovrednoti samega sebe. Človek v svoji enkratnosti in neponovljivosti je namreč bitje odnosov. Volčič in volkuljica, izvidnik in vodnica, rover in popotnica gradijo odnose v krdelu, vodu in skupnosti RP. Prav znotraj teh realnosti odkrivajo meje lastnega jaza in potrebo po spoznavanju različnega, s katerim lahko izpostavijo bogat dialog in gradijo svojo lastno identiteto.

Odkrivanje samega sebe v skupnosti poteka tudi v spoznavanju in vrednotenju svoje telesne in duševne različnosti. Spolnost razumemo kot dar, ki človeka večplastno in globinsko opredeljuje. Pri vzgoji posameznika si zato prizadevamo vključiti telesne, čustvene, intelektualne in socialne vidike spolnosti. Odkrivanje in vrednotenje spolne različnosti poteka v skupinah, v katerih posameznik raste. Zato so skupine v veji VV in RP mešane. V veji IV so čete mešane, vodi pa so ločeni.

4. Vzgoja za vero in skavtska kateheza

Temeljna elementa skavtske kateheze sta izkušnja in simbolika.

Vzgoja k veri ni samo dolžnost duhovnega asistenta, ampak je naloga celotne skupnosti voditeljev. Oznanjevanje dobre novice, da nas je Božja ljubezen odrešila, preveva celoten vzgojni predlog SZSO. Zato sta skavtsko okolje in skavtska pot prostor nenehnega osebnega srečevanja z Bogom. SZSO živi svoje versko pričevanje znotraj Cerkve in je zato vključena v njeno lokalno življenje. Pričevanje evangelija udejanja na svojstven način. V SZSO imajo posamezni stegi stalne stike s pastoralnimi organi.

Skavtska kateheza odraža model človeka, ki je opredeljen v smernicah osebnega napredovanja. Temeljne skavtske izkušnje imajo že same po sebi religiozno vrednost, ki se ob branju Božje besede in prejemanju zakramentov uteleša v soočanju s Kristusovim sporočilom. Skavtska duhovnost ima svojo tipično karizmo, ki jo Cerkev priznava in predstavlja eno izmed različnih inačic krščanske duhovnosti. Posredovanje evangeljskega sporočila poteka postopoma in na starosti primeren način. V veji VV poteka to posredovanje preko igre, v veji IV preko pustolovščine v veji RP pa v doživljanju izkušnje poti.

(konkretna sredstva kateheze, ki so se najbolj odnesla - glej prilogo, pod točko 2)

5. **Vzgoja narodnosti, skavtsko bratstvo in sestrinstvo**
 SZSO je odprta do vsakogar, ki se je odločil za skavtsko pot in želi spoznati slovenski svet in slovensko kulturo. Zaradi specifik organizacije je gojenje slovenske narodne zavesti ena izmed prednostnih nalog SZSO. Zato se SZSO trudi, da svojim članom približa slovensko kulturno in naravno dediščino, vzbuja v njih ljubezen in spoštovanje do slovenskega naroda predvsem pa v svojih vrstah goji rabo slovenskega jezika.
 Delovanje skavtske organizacije spodbuja odnose in sodelovanje s sorodnimi organizacijami in drugimi mladinskimi organizacijami.
 Vzgojo k zvestobi lastnim koreninam in k zvestobi domovini ki je jasno opredeljena v obljudi, ocenjujemo voditelji za pomemben vidik celostnega in uravnovešenega razvoja posameznika. Vzgoja in gojenje narodnostne zavesti poteka v duhu odprtosti do nam različnega, ki nam prav s svojo različnostjo bolje pomaga razumeti samega sebe.
(konkretna sredstva posredovanja narodnosti - glej prilogo, pod točko 3)
6. **Življenje v naravi in spoznavanje okolja**
 Skavtska vzgoja poteka na prostem in se udejanja v življenju v naravi. Zato je spoznavanje narave temeljnega pomena, saj nudi posamezniku odlično možnost spoznavanja stvarstva in vloge, ki jo človek tu odigrava. Posameznik, se bo tako začel zavedal svoje majhnosti in minljivosti, odkrival dimenzije večnega in neskončnega.
 Tak pristop zahteva od člana, da začne z voditeljem skupno pot spoznavanja, ki ga bo privedla do odkrivanja lepote, veličine, skladnosti, popolnosti, a tudi nevarnosti, sile in moči, ki jo narava v sebi skriva.

Metodološka sredstva

1. **Obljuba, molitev, zakon, Geslo**
 Veje živijo skavtizem v duhu obljuje, molitve, zakona in gesla.
(kako so obljuba in zakoni prisotni pri delovanju - glej prilogo, pod točko 4)
2. **Obljuba**
 Izrečena obljuba simbolizira pristop do skavtskega duha in vrednot, ki so v njej zapisane. Obljuba izraža pripadnost svetovnemu skavtskem gibanju. Obljubo ponovimo s prestopom iz veje VV v vejo IV. Člani obljubijo pred skavtsko zastavo, ki izraža pripadnost organizaciji.
 Obljuba VV: Pri svoji časti obljubljam, da bom imel rad/a bližnjega in Boga, domovino in starše, da bom vsak dan naredil/a dobro delo in da bom izpolnjeval/a zakon volčičev in volkuljic.
 Obljuba IV: Pri svoji časti obljubljam, da bom z božjo pomočjo vestno služil/a Bogu in domovini, pomagal/svojemu bližnjemu in spolnjeval/a skavtske zakone.
 Obljuba RP: RP nimajo svoje obljuje, zanje in za vse odrasle skavtinje in skavte velja obljuba IV.
3. **Molitev**
 Molitev spremlja vse dejavnosti, saj svoje skavtske poti ne prehodimo sami, pač pa nam je Kristus vedno ob strani.
 Molitev VV: Gospod, naj Te srečam v vsakem jutru in večeru, v vetru in soncu, sredi trat in studencev, gozdov in planin. Naj Te ljubim v vsakem človeku in Ti ostanem zvest vsvojih dolžnostih.
 Molitev IV: Gospod Jezus daj, da bo moja vest prema kot visoka smreka, ki se dviga proti nebu; da bo moja velikodušnost kot studenec, ki vedno daje in se nikdar ne izčrpa; da bo moja duša kristalno čista kot potoki, ki jih rode brezmadežni snegovi; da bo moja volja kot granit, ki se ne okrši; da bo imela moja mladost po vseh gorskih stezah Tebe za druga svoje neprestane poti navzgor; da bo križ ob poti kakor srečanje s prijateljem. In ta ko bodi vedno.
 Molitev RP: Gospod, uči me velikodušnosti, da ti bom služil/a, kakor zaslužiš, da bom

dajal/a, ne da bi štel/a, da se bom bojeval/a, ne da bi misli/a na rane, da bom delal/a, ne da bi iskal/a počitka, da se bom žrtvoval/a, ne da bi pričakoval/a druge hvale kakor zavest, da vršim Tvojo voljo. Amen.

3. Zakoni

Zakoni izražajo vrednote skavtizma in pomagajo članu pri svojem osebnem napredovanju. Značilnost zakonov sta pozitivna naravnost in univerzalnost. Skavtski zakoni se ne spreminjajo s časom. Nudijo nam pa priložnost za resno soočanje z nekaterimi univerzalnimi vrednotami skavtizma. Članom odpirajo svetovno dimenzijo skavtskega gibanja.

Zakon VV: volčiči in volkuljice mislijo tudi na druge in sodelujejo z veseljem pri vsakem delu in dejavnosti.

Zakoni IV:

1. Skavt-inja si šteje v čast, da si pridobi zaupanje.
2. Skavt-inja je zvest/a Bogu in domovini.
3. Skavt-inja pomaga bližnjemu in naredi vsak dan vsaj eno dobro delo.
4. Skavt-inja je prijatelj/ica vsakomur in vsem skavtom brat/sestra.
5. Skavt-inja je plemenit/a.
6. Skavt-inja spoštuje naravo in vidi v njej božje delo.
7. Skavt-inja uboga starše in predstojnike in vestno opravlja svoje dolžnosti.
8. Skavt-inja je vztrajen/na in pogumen/a v težavah.
9. Skavt-inja je delaven/a in varčen/a.
10. Skavt-inja je čist/a v mislih, besedah in dejanjih.

Zakoni RP: so isti kot za izvidnike in vodnice.

4. Geslo

Geslo organizacije je "Bodi pripravljen!"

Posamezne veje imajo lastna gesla, ki izražajo njihovo bistvo. Geslo VV je "Kar najbolje", IV "Vedno pripravljen", RP "Služiti".

5. Simbolični jezik

Skavtizem se poslužuje simboličnega jezika, ki omogoča bolj prosto, bolj odprto in globlje posredovanje čustev, občutkov, misli, mnenj.

Skavtski pozdrav je simbol, s katerim se skavti prepoznajo. Obenem spominja na naobljubo.

Posamezne veje imajo svoj pozdrav: za VV je "Dober lov", za IV je "BP", za RP je "Srečno pot". Uradni pozdrav pa je: "Bodite pripravljeni!" VV odgovorijo "Tukaj sem", IV in RP pa "Vedno pripravljen/a!".

Kroj je simbol pripadnosti organizaciji in svetovnemu bratstvu skavtov. Istočasno je simbol enakosti, preprostosti, praktičnosti.

Zastava: Organizacija ima svojo zastavo, enote imajo lastne zastavice oz. toteme, ki predstavljajo identiteto in pripadnost določeni skupnosti.

Slovesni obred sestavljajo simboli, besede, misli, gesla, ki so prilagojeni skavtskemu življenju in izpostavljajo pomembne točke, ki jih v procesu osebnega napredovanja posameznik prehodi na skavtski poti. Preprostost in slovesnost sta glavni značilnosti skavtskega obreda. Vsak obred predstavlja obvezo pred samim seboj, pred voditeljem, pred skupino in pred Bogom. Obred krepi pripadnost enoti.

(kaj želimo dosežati z uporabo simbolov/obredov - glej prilogo, pod točko 5)

6. Igra

Duh igre preveva celotno življenje. Igra sili otroke in voditelje, da načrtujejo razne dejavnosti v iskanju zabavnih in razburljivih ciljev. Igra je sredstvo za doseg veselja, zaupanja, korektnosti do drugih in do samega sebe. Igra omogoča otrokom, da spoznajo

resničnost, življenje v skupnosti, razvoj lastnega telesa, skupino. V igri se skavt uči sporočati svoja čustva in občutke ter konstruktivno sodelovati z drugimi sovrstniki.

7. Izvidništvo

Izvidništvo razumemo kot tipično skavtsko držo, ki predpostavlja željo odkrivanja neznanega. Otroci in mladi se namreč učijo na osnovi svojih lastnih izkušenj. Posameznik si nabira izkušnje tako, da se usposablja za veščine in za skavtske spretnosti.

8. Skupnost in življenje v skupini

Skavti živijo v skupinah, ki jih sestavljajo otroci/mladi različnih starosti. Vsaka veja ima svoje značilnosti. VV se srečujejo v krdelih, IV v vodih in četah, RP pa v noviciatu in klanu. Enote SZSO so mešane. Le vodi so ločeni po spolih.

Metodološka pot

1. Osebno napredovanje: definicija

Osebno napredovanje je vzgojni proces, ki omogoča postopni in celostni razvoj osebe. Osebno napredovanje poteka v odnosu med voditeljem in članom. Posameznik se obveže, da bo sam iskal, prepoznaval, razvijal in uporabljal svoje sposobnosti. Osebna motivacija rasti in samozavesti člana pride do izraza v osebnih izkušnjah, ki jih član opravi, da doseže zastavljeni cilj.

(uspehi pri izvajanju osebnega napredovanja - glej prilogo, pod točko 6)

2. Enotnost in cilji osebnega napredovanja

Osebno napredovanje fanta in dekleta je enotno, to pomeni, da vzgojni proces poteka znotraj vseh treh starostnih vej. Cilj je odhod, to je zaključek vzgojne poti, ki jo SZSO predlaga. Fant in dekle odhoda izbereta, da bosta svoje življenje "igrala" v luči skavtskih vrednot (skavtska izbira), da bodo vse njune želje in sposobnosti usmerjala v to, kar sta spoznala za resnično in dobro, da bosta oznanjala in pričala Evangelij (izbrati Kristusa kot sopotnika), da bosta živa uda Cerkve (verska izbira) in da bosta uresničila svojo obvezo službe (družbeno-politična izbira).

To vzgojno načrtovano pot označuje poseben življenjski stil, ki temelji na sprejemanju, solidarnosti, zvestobi, bistvenosti in sodelovanju.

Sprejemanje pomeni prepoznavati zastojnost daru življenja in z zaupanjem odgovarjati na "klic", ki ga skavt začuti v doživljanju raznovrstnih izkušenj, ki bogatijo njegovo zavest.

Solidarnost pomeni stalna pozornost do drugega, ne glede na verske, rasne, narodnostne in ideološke ovire, da bi tako dosegli resnično osvoboditev zla in krivičnosti. Obenem nas solidarnost uči zaživeti celosten odnos z drugim in si prevzeti lastne odgovornosti.

Zvestoba izbranim vrednotam in osebam pomeni doslednost, prekoračiti površnost in stopiti ponovno na pot tudi po doživetem neuspehu. Biti zvesti pomeni odgovorno prevzeti v svoje roke načrt svojega življenja.

Preprostost pomeni spoznati to, kar je resnično pomembno v življenju, opustiti odvečno, zoperstaviti se vsaki obliki potrošništva. Preprostost je izhodiščna točka pri sestavi lestvice vrednot, v kateri je služba kriterij odločanja pri osebnih izbirah.

Sodelovanje pomeni biti del in torej aktivno sodelovati v civilnem in cerkvenem življenju, premagati individualistično obnašanje, odpreti se javnemu in kolektivnemu življenju.

3. Postopnost osebnega napredovanja

Osebno napredovanje poteka postopoma. V vsaki starostni dobi ga uresničujemo v različnih trenutkih:

trenutek **spoznavanja**, kjer pride do izraza naravna nagnjenost k spoznavanju in odkrivanju

novih situacij in izkušenj;

trenutek **kompetence/usposabljanja** preko poglobljanja in ponotranjenja spoznanj. To pomeni resno in odgovorno preizkušati svoje talente, srečati se s svojimi mejami in jih s pomočjo voditeljev sprejeti in prekoračiti.

trenutek **odgovornosti/posredovanja** to pomeni odgovoriti s svojim znanjem in pridobljenim stilom potrebam, ki se predstavijo dan za dnem.

Te faze so med seboj povezane in potrebne: označujejo tri bistvene pedagoške korake, ki jih vzgojitelji morajo upoštevati pri vsakem predlogu posameznih vzgojnih vej.

4. Celovitost osebnega napredovanja

Osebno napredovanje zaobjema celostnega človeka: fantu in dekletu pomaga pri harmonični rasti na vseh življenjskih področjih. Spodbuja zavedanje lastnih sposobnosti in odkrivanje lastnih meja.

Elemente za celovito osebno rast in napredovanje naj član in voditelj odkrivata v odnosu do vsebinskih jeder skavtskega vzgojnega predloga.

5. Osebno napredovanje in odnos med voditeljem in članom

Voditelj spremlja fanta in dekle na poti osebne rasti; ciljev ne vsiljuje, ampak članu pomaga pri ugotavljanju in prepoznavanju vzgojnih ciljev.

Voditelj vzpostavi s članom odnos, ki sloni na medsebojnem zaupanju ter preko osebnega pogovora in starosti primerne govorice. Cilji naj bodo zahtevni, a dosegljivi.

6. Osebno napredovanje in vloga skupnosti

Vloga skupnosti pri osebem napredovanju je bistvenega pomena: pomaga namreč posamezniku, da prepozna svoje osebno poslanstvo, da spozna realnost, ki ga obdaja in da je z njo povezan, da spozna, da lahko raste ne le z osebnim trudom, ampak tudi s pomočjo ostalih.

V skupnosti zaživi dejanska vertikalnost: integracija različnih starosti, zrelostnih nivojev in izkušenj.

Osebno napredovanje izvajamo v preprosti in sproščeni skupnosti, v bratskem vzdušju in z ovrednotenjem prisotnosti in bogastva vsakega posameznika.

(kako je skupnost enote sodelovala in vzpodbujala napredovanje posameznika - glej prilogo, pod točko 7)

7. Preverjanje osebnega napredovanja

Preverjanje je osnovni element pri osebem napredovanju; predstavlja namreč pregled prehojene poti in možnost za vrednotenje zastavljenih ciljev. Vsakdo kritično presodi sam s sabo, z voditeljem in s skupnostjo vloženi trud in svoje obnašanje. Preverjanje upošteva motivacijo, vloženi trud, dosežene rezultate in pomaga pri načrtovanju potrebnih sprememb.

8. Osebno napredovanje in prestopi v vejo

Pregled in vrednotenje osebnega napredovanja je pomembno ob prestopih v višjo vejo.

Voditelji ovrednotijo znanje/kompetence, ki jih je vsak posameznik dosegel in jih upoštevajo v nadaljnjem vzgojnem delu.

Vsak vstop v novo enoto zahteva določen čas spoznavanja, ko se posameznik vživi v novo okolje, spozna pravila igre in kaj se od njega zahteva.

To obdobje se zaključi z obljubo v vejah VV in IV in s podpisom listine klana v veji RP.
(pozitivne izkušnje v prehajanju članov iz veje v vejo - glej prilogo, pod točko 8)